

Muarız bir adama tevhidi nasıl ispatlayabiliriz? Onların bize bilimsel olarak söylediklerine karşı bizim de bilimsel konuşmamız mı gerekir? Bu konudaki irşad metodumuz nasıl olmalı?

Tevhid amaç, tevhide getirilen deliller ise araçtır. Amaç hiçbir zaman değişmez, ama araçlar bazı dönemlerin gereklerine uygun bir şekilde değişebilir. Buna, **halin gereğine uygun hareket etmek** anlamında **belagat** denir. Yani muhatabın haline uygun konuşmak ve onun idrak edebileceği şeyleri vermek gerekiyor.

İnsanların ekserisi avam olduğundan, gayeyi ispat için getirilen delillerin, avamın anlayacağı basitlik ve sadelik içinde olması gerekir. Yoksa gaye zahir iken gayeyi ispat etmek için getirilen deliller hafi ve karmaşık olursa, faydadan çok zarar vermiş oluruz.

Üstad Hazretleri, Kur'an'ın metodu olan delillerin herkesin anlayacağı kadar zahir ve basit olması yolunu takip ediyor. Yani tevhide getirilen deliller, zahir ve açık olmak zorunda, bilimsel olması gerekmez.

Mesela, kainatta intizamın ispat edilmesi için ille de nötron ve protondan bahsetmek gerekmiyor, güneşin her gün aynı şekilde doğması, yıldızların yerli yerinde olmaları, çiçeklerin o güzel yüzleri de intizama işaret ediyor.

Üstad Hazretlerin ifadesi ile **delil müddeadan hafi olmamalıdır**. Yani tevhidi ispat etmek için getirilen delil, tevhidden ziyade izaha muhtaç olmamalıdır. Delil açık, basit ve sade olursa herkes istifade eder, ama kapalı ve bilimsel olursa sadece bilim insanları o delilden faydalanır, ekser avam insanlar ondan faydalanamaz. Burada önemli olan delilin kendisi değil, delilin ispat ettiği netice ve insanların bunu anlamasıdır.

Her şeyi sadece bilimselliğe dökmek, "*bundan başka delil olmaz*" demek de cehaletin başka bir yüzüdür.

Kur'an'ın üslubuna bakıldığı zaman, herkesin anlayacağı basit ve zahir delilleri gösterir, ince anlaşılması zor delillere ise karine, yani ip uçları ile işaret eder. Yani çoğunluğu oluşturan muhatap kitlesinin zihni seviyesine, yani avama göre hitap ediyor, çoğunluğun dışında azınlık olan ehli ilme ise karine ile hitap ediyor. Bizde bu metodu takip etmeliyiz. Yoksa insanlara faydalı olamayız. Bütün eğitim sistemlerinde eğitim ve öğretim teknikleri, çoğunluğun durumuna göre ayarlanır, azınlıklar ise ek tedbir ile idare edilir.

Risale-i Nurların delillere bakış açısı ve uyguladığı metot Kur'an ile aynıdır. Risale-i

---

Nur dersine gelen birisi, fizik dinlemeye değil, tevhidi dinlemeye geliyor. Asıl gaye tevhittir, fizik ilmi ise sadece bir araçtır. Araç ise anlaşılırsa faydalı olur. Eğitim seviyesi olmayan birine, fizik ilminin yüksek dersleri anlatılmaz. *Öyle ise herkese maruf ve zahir olan delilleri takdim etmek, en güzel irşat yoludur.*